

Zamek w Będzinie

Styl architektoniczny: neogotycki

Rozpoczęcie budowy: II połowa XIII wieku

Królewski zamek będziński to średniowieczna warownia obronna. Wzniesiona w systemie tzw. orlich gniazd. Na pograniczu małopolski i śląska, na skarpie nad Czarną Przemszą.

Swój obecny neogotycki wygląd zawdzięcza pracom rekonstrukcyjnym z 1834 roku. Przeprowadzonym przez Franciszka Marię Lanckiego oraz odbudowie w latach 1952-56.

Warownię tworzą cylindryczna i czworoboczna wieża połączona z budynkiem mieszkalnym, otoczone przez wysoki, kamienny mur.

W północnej ścianie muru dwuskrzydłowa, metalowa brama.

Od góry zamknięta półkolistą kratą. Nad nią zawieszona metalowa latarnia.

Powyżej dwie kwadratowe płyty z kamienia.

Nad nimi niewielki ceglasty łuk.

Po obu stronach bramy płaskie filary wystające lekko poza lico ściany, tzw. pilastry.

Na wysokości kamiennych kwadratów ścięte pod kątem.

Wschodnia część muru zwieńczona prostokątnymi zębami, tzw. blankami.

Część zachodnia półkolista.

Za nią w północno-wschodniej części wzgórza cylindryczna wieża czterokondygnacyjna.

Ma około o ok. 11 m średnicy.

W połowie jej wysokości wąska szczelina okienna, zakończona ostrołukowo.

Wieża wieńczy przepalona na ciemny kolor cegła tzw. zendrówka.

Nad nią regularnie rozmieszczone zębate blankowanie.

Z wieży wznosi się wysoki metalowy maszt.

Na wschód od cylindrycznej wieży, usytuowana w części południowo-wschodniej wzgórza, czworoboczna, pięciokondygnacyjna.

Pod dachem na każdej ze ścian dwa okna zwieńczone łukiem.

Dach czterospadowy, namiotowy.

Pokryty ciemnobrązowym gontem.

Na szczycie nieduża iglica.

Do krótszego boku wieży od północy przylega czterokondygnacyjny budynek mieszkalny.

Wzniesiony jest na planie prostokąta.

Na wysokości trzeciej kondygnacji na każdej ze ścian jedno okno zwieńczone pełnym łukiem.

Okna kilkakrotnie obramowane ceglastymi opaskami.

Na czwartej kondygnacji, na każdej ze ścian dwa sąsiadujące okna.

Dach dwuspadowy ciemnobrązowy

Historia fortyfikacji sięga IX wieku. Już wtedy na Górze Zamkowej wzniesiono gród, prawdopodobnie należący do plemienia Wiślan.

Murowany zamek w Będzinie zbudowany został w miejscu wczesnośredniowiecznego gródka Banden.

W roku 1241 zamek był zniszczony przez najazd tatarski, kilkadziesiąt lat później został odbudowany w postaci drewniano-ziemnych wałów stając się załączkiem nowej królewskiej fortecy.

Z inicjatywy króla Kazimierza Wielkiego w pierwszej połowie XIV stulecia drewniany dwór przekształcono w murowany zamek.

Dawniej okrągła baszta spełniała różne funkcje: latarni oświetlającej drogę flisakom, więzienia dla skazańców, a podczas wojny ostatniego punktu obrony.

Baszta pierwotnie była znacznie wyższa niż obecnie i prawdopodobnie miała zwieńczenie ceglane.

Co roku, pod koniec wakacji, pasjonaci kultury celtyckiej spotykają się u podnóża będzińskiej twierdzy na Festiwalu Muzyki Celtyckiej „Zamek”.